

Improvement of the
anticorruption activities
in Poland

Transition Facility
2006

**EU Twinning project
„Improvement of the anticorruption activities in
Poland“
(PL/06/IB/JH/01)**

Final Conference Component II

Sport bez korupcji

26 November 2008

**Centrum Olimpijskie PKOl
Wybrzeże Gdynskie 4
01-531 Warszawa**

Spis treści:

1. *Program konferencji*
2. *Informacje dotyczące projektów bliźniaczych UE*
3. *Dotychczasowe unijne projekty bliźniacze w obszarze zwalczania korupcji*
Phare 2003 “Strengthening the implementation of the Anticorruption Strategy”
TF 2004 “Strengthening of the process of implementation of the anti-corruption activities in Poland”
TF 2005 “Enhancing of the anticorruption activities in Poland”
4. *Aktualny projekt: TF 2006*
“Improvement of the anticorruption activities in Poland”

Moduł CBA:

- *Działania szkoleniowe*
- *Podręcznik „Europa bez Korupcji“*
- *ESOM (Elektroniczny System Odzyskiwania Mienia)*

Moduł Sport:

- *Opracowanie podstawowych zasad i celów zapobiegania korupcji w sporcie*
- *Podręcznik ”Sport bez Korupcji”*
- *Seminaria i zajęcia dla szkoleniowców*

1. Agenda

Konferencja kończąca projekt / Abschlusskonferenz / Transition Facility 2006
„Improvement of the anticorruption activities in Poland”
w dniu 26 listopada 2008 / am 26. November 2008
Centrum Olimpijskie PKOl, Wybrzeże Gdynskie 4, 01-531 Warszawa

	Treść	Inhalt	Osoby / Redner
14:00	Otwarcie pierwszej części konferencji Omówienie agendy	Konferenzeröffnung und Vorstellung der Agenda	Moderato/Prowadzący Jerzy Eliaz, Holger-Michael Arndt
Erster Teil/ Część pierwsza			
14:05	Wystąpienie	Rede	Grzegorz Schetyna Vizevorsitzender des Ministerrates und Minister MSWiA/ wicepremier i Minister Spraw Wewnętrznych
14:20	Wystąpienie	Rede	Dr. Christopf Bergner Parl. Staatssekretär im Bundesinnenministerium /parlamentarny sekretarz stanu w Federalnym Ministerstwie Spraw Wewnętrznych
14:35	Wystąpienie	Rede	Mirosław Drzewiecki Minister für Sport und Touristik/Minister Sportu i Turystyki
Zweiter Teil/Część druga			
14:50	Impressionen des polnischen Sports Impresje o polskim sporcie		
15:00	Uwagi do projektu z niemieckiej perspektywy	Betrachtungen zum Projekt aus deutscher Perspektive	Roswitha Engels Deutsche Projektleiterin/Kierownik projektu ze strony niemieckiej
15:15	Uwagi do projektu z polskiej perspektywy	Betrachtungen zum Projekt aus polnischer Perspektive	Urszula Jankowska, Jerzy Eliaz Projektkoordinatoren im Ministerium für Sport und Touristik/Koordynatorzy projektu w Ministerstwie Sportu i Turystyki

Transition Facility 2006: Project „Improvement of the anticorruption activities in Poland”
Konferencja kończąca projekt / Abschlusskonferenz

15:30	Uwagi do projektu y perspektywy uczestników	Betrachtungen zum Projekt aus der Sicht eines Teilnehmers	Ein Teilnehmer aus einer Veranstaltung des Projekts/Uczestnik jednego z seminariów w ramach projektu
Dritter Teil/część trzecia			
15:50	Spojrzenie wstecz na cykl projektów polsko- niemieckich	Rückblick auf die deutsch-polnische Projektreihe	<i>Andrzej Trzysiara</i> polnischer Projektleiter/Kierownik projektu ze strony polskiej <i>Holger-Michael Arndt</i> Deutscher Langzeitberater/ Niemiecki doradca długoterminowy
16:00	Kaffeepause Przerwa na kawę		
16:30	Pressekonferenz Konferencja prasowa		
17:00	Abschluss der Veranstaltung Zakończenie spotkania		

2. The Twinning programme of the EC

Pre-Accession Assistance for Institution Building – Twinning

Launched in May 1998, the Twinning programme is one of the principal tools of Institution Building accession assistance. Twinning aims to help beneficiary countries in the development of modern and efficient administrations, with the structures, human resources and management skills needed to implement the *acquis communautaire* to the same standards as Member States. Twinning provides the framework for administrations and semi-public organisations in the beneficiary countries to work with their counterparts in Member States. Together they develop and implement a project that targets the transposition, enforcement and implementation of a specific part of the *acquis communautaire*.

The main feature of a Twinning project is that it sets out to deliver specific and guaranteed results and not to foster general co-operation. The parties agree in advance on a detailed work programme to meet an objective concerning priority areas of the *acquis*, as set out in the Accession Partnerships. Since 1998, beneficiary countries have benefited from over 1,100 Twinning projects.

The key input from the Member State administration to effect longer-term change is in the core team of long-term seconded EU experts, practitioners in the implementation of the *acquis*, to the new Member State, acceding, candidate or potential candidate country. Each Twinning project has at least one Resident Twinning Adviser (RTA) and a Project leader. The RTA is seconded from a Member State administration or from another approved body in a Member State to work full time for a minimum of 12 months in the corresponding ministry in partner country to implement the project. The Project Leader is responsible for the overall thrust and coordination of the project. They are supplemented by carefully planned and timed missions of other specialists, training events, awareness raising visits, etc to accompany the reform process towards the targeted result.

Source:

http://ec.europa.eu/enlargement/how-does-it-work/financial-assistance/institution_building/twinning_en.htm

EU Twinning through TF, IPA and ENPI

EU Twinning refers to projects that the EU finances within its new financial instruments IPA and ENPI. The Twinning programme aims at supporting the eastward and southward enlargement of the union and strengthening its cooperation with neighbouring countries. Twinning is an institution building instrument with its focus on helping the new member states, candidate states and the neighbouring states strengthening their institutions and societies. Twinning projects are financed by ENPI and IPA but also by Cards, Meda, Phare and Tacis.

Twinning Projects are implemented in the following countries and are financed through:

Transition Facility (**TF**) countries: Bulgaria, Estonia, Latvia, Lithuania, Poland, Rumania, Slovakia, Slovenia, Czech Republic. Hungary, Malta, Cyprus.

Instrument for Pre - Accession (**IPA**) countries: Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo, Croatia, Macedonia, Serbia, Montenegro and Turkey.

European Neighbourhood and Partnership Instrument (**ENPI**) countries:

Algeria, Armenia, Azerbaijan, Egypt, Georgia, Israel, Jordan, Lebanon, Moldova, Morocco, Palestine, Tunisia, Ukraine, Belarus, Libya, Syria and Russia.

Source. http://www.sida.se/sida/jsp/sida.jsp?d=157&a=1028&language=en_US

TRANSITION FACILITY

Po wejściu do Unii Europejskiej Polska kontynuuje proces wzmacniania administracji i wymiaru sprawiedliwości oraz wdrażanie prawodawstwa Unii Europejskiej. Na realizację tych zadań Polsce zostały przekazane dodatkowe środki w ramach programu Transition Facility, tzw. Środki Przejściowe. Środki finansowe w ramach ww. programu zostały przyznane na lata 2004-2006 na podstawie art. 34 Traktatu Akcesyjnego, jako dalsza pomoc w rozwoju możliwości administracyjnych związanych z wdrażaniem prawodawstwa wspólnotowego (*acquis communautaire*). Na podstawie *Protokołu Uzgodnień w sprawie wdrażania Środków Przejściowych* podpisanego pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Komisją Europejską określone zostały zasady realizacji projektów finansowanych z ww. programu.

Obszary wsparcia:

- Program Środki Przejściowe obejmuje następujące obszary:
- Sprawiedliwość i sprawy wewnętrzne (wzmocnienia systemu sądownictwa, wzmocnienie systemu kontroli granicy zewnętrznej UE, realizacja strategii antykorupcyjnej, wzmocnienie zdolności egzekwowania prawa);
- Kontrola finansowa;
- Ochrona interesów finansowych Wspólnoty oraz zwalczanie nadużyć finansowych;
- Rynek wewnętrzny i unia celna;
- Środowisko;
- Wzmocnienie administracji bezpieczeństwa żywności oraz służb weterynaryjnych;
- Wzmocnienie administracji oraz służb kontroli w sektorze rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich włączając Zintegrowany System Zarządzania i Kontroli (IACS);
- Bezpieczeństwo jądrowe (wzmocnienie administracji odpowiedzialnej za zagadnienia związane z bezpieczeństwem jądrowym, organizacji technicznych oraz agencji zarządzających odpadami promieniotwórczymi);
- Statystyka;
- Wzmocnienie administracji publicznej zgodnie z potrzebami wskazanymi w dokumencie Komisji – Raportcie Monitorującym, poza działaniami, które mogą być wspierane z Funduszy Strukturalnych.

Obszary szczególne:

- Komisja Europejska zastrzegła, że wsparcie w ramach programu Środki Przejściowe powinno być również przeznaczone na realizację działań w dwóch następujących obszarach:
- Wzmocnienie struktur odpowiedzialnych za koordynację zwalczania nadużyć finansowych;
- Wzmocnienie instytucji krajowych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo jądrowe.
- Ponadto, Polska zobowiązana została do zapewnienia własnych środków na przeprowadzenie oceny okresowej projektów finansowanych z programu Środki Przejściowe.

Programy horyzontalne i wielonarodowe (multi-beneficiary)

Po akcesji Polska i inne nowe kraje członkowskie uzyskały dostęp jedynie do kilku programów horyzontalnych, które są programowane i wdrażane przez Komisję Europejską. Należą do nich:

- TAIEX dotyczący organizacji szkoleń, sesji informacyjnych, itp.;
- Sigma dotyczący wsparcia na rzecz reformy administracji, służby cywilnej oraz zagadnień związanych z budżetem i audytem;
- Statystyka – program zarządzany przez Eurostat dotyczący wymiany danych pomiędzy krajami członkowskimi.

Finansowanie i współfinansowanie

Decyzje finansowe dotyczące działań wspieranych w ramach programu będą podejmowane co roku i potwierdzane umową finansową (odpowiednik obecnych Memorandów Finansowych) zawieraną między Komisją Europejską i rządem Polski reprezentowanym przez UKIE. Zgodnie z propozycją Komisji Europejskiej, okres kontraktowania środków w ramach Transition Facility wynosi $n+2$, gdzie n oznacza rok podpisania umowy finansowej. Beneficjenci programu Środki Przejściowe zobowiązani są do zapewnienia współfinansowania projektów, jak również odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego i personalnego w celu efektywnego wykorzystania przyznanych środków. Projekty, podobnie jak to było w programie Phare, są finansowane ze środków UE w 75%.

Programowanie

Programowanie Środków Przejściowych rozpoczęło się jesienią 2003 r. W oparciu o wstępne raporty Komisji Europejskiej ogłoszone w lutym i maju 2003 r., strona polska przygotowała wstępne propozycje priorytetów wsparcia z nowego programu. Następnie, po opublikowaniu Raportu Monitorującego w listopadzie 2003 r. priorytety te zostały w porozumieniu z Komisją Europejską zaktualizowane i zweryfikowane. Propozycje projektów na rok 2004 oraz ogólny program na lata 2005 i 2006 zostały przedstawione Komisji Europejskiej już na początku 2004 roku. Natomiast ostateczne propozycje projektów na lata 2004-2006, po negocjacjach z KE, zostały zatwierdzone na podstawie Decyzji Finansowych Komisji Europejskiej wydanych kolejno: dla alokacji 2004 w dniu 29 listopada 2004 r., dla alokacji 2005 w dniu 2 sierpnia 2005 r. oraz alokacji 2006 w dniu 27 lipca 2007 r. Z wydaniem ostatniej decyzji oraz przeprowadzeniem procedury Wymiany Listów, w roku 2006 r., został zakończony proces programowania Środków Przejściowych. W ramach poszczególnych alokacji programu, Polska otrzymała środki w wysokości:

Środki Przejściowe 2004

49 914 620,00 € - Decyzja Finansowa z dnia 29 listopada 2004 r.,

Środki Przejściowe 2005

42 931 690,00 € - Decyzja Finansowa z dnia 2 sierpnia 2005 r.,

Środki Przejściowe 2006

22 126 800,00 € - Decyzja Finansowa z dnia 27 lipca 2006r.

Termin wydatkowania Środków Przejściowych upływa z końcem 2009 roku.

Wdrażanie

Zgodnie z propozycją Komisji Europejskiej, nowy instrument stanowi kontynuację programu Phare, przede wszystkim jego części dotyczącej rozwoju instytucjonalnego. W związku z tym Komisja Europejska przewidziała wykorzystanie struktur organizacyjnych, jakie zostały wypracowane w trakcie wdrażania programu Phare oraz w wyniku prac związanych z decentralizacją Phare (EDIS) dla realizacji Środków Przejściowych, tj. UKIE (Departamentu Koordynacji i Monitorowania Pomocy Zagranicznej, przekształconego w dwa departamenty: Departament Obsługi Narodowego Koordynatora Pomocy oraz Departament Programów Rozwoju Instytucjonalnego), Narodowego Funduszu (Ministerstwo Finansów) oraz Jednostki Finansująco-Kontraktującej (Fundacja "Fundusz Współpracy").

Instrumenty realizacji projektów

Program Środki Przejściowe jest realizowany przy pomocy następujących instrumentów:

- Twinning i twinning light z partnerami z krajów członkowskich (procedura wyboru partnerów pozostała analogiczna do stosowanej w przypadku projektów Phare – rozwój instytucjonalny)
- Pomoc techniczna

Współfinansowanie "na małą skalę" zakupu sprzętu związanego z wdrażaniem acquis.

Source: <http://www.ukie.gov.pl/WWW/serce.nsf/0/BD7558B7BF37F432C1256EDA002775A6?Open>

3. Cykl antykorupcyjnych projektów bliźniaczych UE w Polsce

Phare 2003:

“Strengthening the implementation of the Anticorruption Strategy”

Member State Partner:

NI-CO VNG International

25-27 Franklin Street Nassaulaan 12

Belfast BT2 8DS P.O. Box 30435

2500 GK The Hague

Northern-Ireland The Netherlands

Project leader:

Mr Adrian Kerr (Ni-Co)

Mr Andrzej Trzesiara (MSWiA)

Resident Twinning Advisor (RTA)

Mr Pawel Mlicki

Implementation period: January 2005 to May 2007

The overall objective of this project was to assist the Government of Poland and especially the Ministry of Interior and Administration with the strengthening of the activities undertaken during the implementation of the Anti-corruption Strategy 2002.

The immediate objectives have been:

- overview of the current anticorruption legislation and development of the system of co-ordination between the ministries in order to strengthen the legal execution;
- creating a monitoring system for implementation of Anticorruption Strategy;
- working out an advisement system for the local authorities units;
- improving the awareness of ethical issues within the public administration

During the lifetime of the project the following results have been achieved:

- Final Report on polish anticorruption law with recommendations for general and category specific amendments;
- Document outlining proposals/recommendations regarding existing structures and potential mechanisms to improve co-ordination and co-operation between ministries;
- Document outlining proposals/recommendations regarding existing structures and potential mechanisms to improve co-ordination and co-operation between ministries;
- Mechanism for implementation of the Anticorruption Strategy designed for central Monitoring meo-ordinating unit and ministerial level;
- Job profile of Ethical Advisors has been prepared;
- Anticorruption awareness - raising campaign carried out by executive of the technical assistance contract
- there were carried out two type of trainings: for 86 officials from central administration and self-government offices to become trainers - „ethical advisors” and for 60 officials from central administration and 16 general directors from voivodship offices on ethical issues and on how to avoid the conflict of interests;

elaborated and produced :

- movie on ethics;
- guide on rules of work ethics in public administration;

Transition Facility 2006: Project „Improvement of the anticorruption activities in Poland”
Konferencja kończąca projekt / Abschlusskonferenz

- brochures, leaflets and posters concerning anticorruption and citizen's laws in public administration offices
- and distribution of this materials to all central and local public administration offices.

For more information about this project and detailed (training) materials see:

http://www.antykorupcja.gov.pl/portal/ak/38/Projekt_34Wzmacnianie_wdrazania_Strategii_Antykorupcyjnej34_PHARE_2003.html

or contact: korupcja@mswia.gov.pl

TF 2004

“Strengthening of the process of implementation of the anti-corruption activities in Poland”

Member State Partner:

Federal Office of Administration (BVA)
Barbarastr. 1
50735 Cologne
Germany

Project leader:

Mr Christian Schulz, Dieter Miebach (co-project leader), BVA
Mr Juliusz Galkowski (MSWiA)

Resident Twinning Advisor (RTA)

Mr Klaus Kunze

Implementation period: November 2005 – March 2007

The general objective of this Twinning Project was combating and preventing corruption in the Polish administration by strengthening the anticorruption work of selected administrations. Therefore, the institutional and administrative capacity to prevent and combat corruption of Police Headquarter, Border Guard Headquarter, Ministries of Finance and Justice, Customs services, Public Procurement Office, Civil Service Office and 9 Voivods should be strengthened. An overview of the regulations and the mechanism favouring acts of corruption should be provided and the methods of preventing corruption should be adjusted to the EU Member states standards. The work related to enhancing public awareness and promoting ethical standards in the public and among high level public officials should be continued.

During roundabout 100 training measures / seminars / workshops / conferences for the above mentioned institutions.

The wide spread basic sensitisation for the topic of corruption was achieved for employees/civil servants from different fields of public administration. As a consequence the inevitable awareness rising process was initiated. The development of manuals to cover systematically corruption-prone work areas as well as recommendations for possible procedures in case of determined corruption has built the foundations for a better sustainability and concrete support in this field.

- Systems for an IT-based control of procedures were presented and thereby experiences were interchanged and discussed.
- German experts provided the assistance to develop a web-based “procurement platform” and demonstrated not only the possibilities but also problems of the daily application and development work.
- Regarding prevention of corruption in the Polish public procurement law numerous proposals for optimization were worked out in joined groups of experts.
- Regarding the Ministry of Finance proposals to optimize the authority’s structure were set up. These recommendations can be used to prevent corruption effectively.
- Due to spirited and intensive discussions within investigation units investigative techniques and tactics were optimized and strategies to gather information were presented and discussed.
- Particular attention was paid the financial investigation, as well as the confiscating of criminal assets regarding the criminal law, where a specific need has emerged.
- Finally, proposals have been made and the necessity was shown to optimize the interdisciplinary cooperation between the investigation units.

Transition Facility 2006: Project „Improvement of the anticorruption activities in Poland”
Konferencja kończąca projekt / Abschlusskonferenz

For more information about this project and detailed (training) materials see:

http://www.antykorupcja.gov.pl/portal/ak/39/49/Wzmacnianie_wdrazania_dzialan_antykorupcyjnych_w_Polsce.html

or contact: korupcja@mswia.gov.pl

TF 2005 “Enhancing anti-corruption activities in Poland”

Member State Partner:

Central Criminal Investigation Office Berlin (LKA)

Tempelhofer Damm 12
12101 Berlin
Germany

Project leader:

Mr Stefan Pietsch (LKA)
Mr Andrzej Trzesiara (MSWiA)

Resident Twinning Advisor (RTA)

Mr Marcus Ehbrecht

Implementation period: January 2007 – May 2008

Objective of the project was to further strengthen the institutional and administrative capacity to prevent and combat corruption, to overview and monitor legal regulations and mechanisms increasing the risk of corruptive behaviour, to adjust corruption-prevention methods in order to meet EU regulations and standards, and to continue with the efforts related to enhancing public awareness and promoting ethical standards of conduct in those areas of public life which are particularly exposed to corruption.

Major activities:

Seminars and study visits for employees of the beneficiary institutions: the Public Procurement Office, the Ministry of Finance (Customs and Financial Administration), the Border Guard, the Police, the Ministry of Agriculture (Veterinary Inspection Department), Ministry of Health (Health Administration and National Health Funds) and finally the Regional Chambers of Control and the General Administration (Marshall Offices). During the lifetime of the project more than 1200 participants have been attending seminars.

Five workshops of specialized working groups composed of high level MS and BC experts chaired by the RTA in order to prepare proposals to the government for changes to the organisational structure of the network of agencies involved in the fight against corruption. Preparation of a report for public dissemination about the scale and the character of corruption in Poland containing information about petty and high level corruption in Polish administration and society, leading notably to proposals for changes to the organisational structure of the network of agencies involved in combating corruption.

Making proposals for the improvement of the working practices of the Public Prosecution in order to meliorate the effectiveness in investigating the most serious cases of high-level corruption.

For information in Polish language please refer to:

http://antykorupcja.gov.pl/portal/ak/40/57/Intensyfikacja_procesu_wdrazania_dzialan_antykorupcyjnych_w_Polsce.html

http://www.antykorupcja.gov.pl/portal/ak/36/523/Konferencja_konczaca_projekt_twinningowy_Improvement_of_the_anticorruption_activ.html

or contact: korupcja@mswia.gov.pl

Aktualny projekt: TF 2006

“Improvement of the anticorruption activities in Poland”

Member State Partner:

Federal Office of Administration (BVA)
Barbarastr. 1
50735 Cologne
Germany

Project leader:

Ms Roswitha Engels, Dieter Miebach (co-project leader), BVA
Mr Andrzej Trzesiara (MSWiA); Mr Juliusz Galkowski up to February 2008

Resident Twinning Advisor (RTA)

Mr Holger -Michael Arndt, Mr Klaus Kunze up to November 2007

Implementation period: September 2007 - November 2008

Celem projektu było wzmocnienie zasobów osobowych i instytucjonalnych w walce z korupcją w poszczególnych obszarach kompetencyjnych CBA oraz Ministerstwa Sportu i Turystyki, a także przynależnych organizacji sportowych

Cel ten osiągnięto podejmując następujące działania:

Moduł CBA – Przegląd pierwszego z modułów projektu bliźniaczego

Działania szkoleniowe

W ramach projektu niemieccy i belgijscy przedstawiciele komórek zwalczających korupcję dzielili się z CBA wiedzą z reprezentowanych przez siebie dziedzin. Miała miejsce intensywna wymiana poglądów i pomysłów w odniesieniu do następujących kwestii:

- Mapa korupcji
- Narzędzia analizy
- Techniki i taktyki dochodzeniowe
- Współpraca międzynarodowa
- Kontakty z mediami
- Wczesne systemy ostrzegania i narzędzia prewencyjne

Wizyty studyjne

Urzednicy CBA mieli dodatkowo możliwość odbycia wizyt w wydziale antykorupcyjnym belgijskiej Policji Federalnej, Europejskim Urzędzie ds. Zwalczania Oszustw OLAF, EUROPOLU, a także w wydziale antykorupcyjnym Policji w Hamburgu, gdzie mogli zgłębić metody zwalczania korupcji poznane w trakcie seminariów i warsztatów.

Podręcznik „Europa bez Korupcji“

W wyniku wspólnej pracy belgijskich, niemieckich i polskich specjalistów udało się stworzyć wyłącznie do użytku służbowego CBA oraz innych polskich organów ścigania zwalczających korupcję - ponad 400-stronicowy podręcznik najlepszej praktyki w zwalczaniu korupcji.

Główny element podręcznika stanowią rozwiązania konkretnych przypadków korupcji – kazuś, z jakimi w swojej codziennej praktyce zmierzili się przedstawiciele trzech wymienionych wyżej państw. Książkę tę napisano w celach szkoleniowych na użytek polskich organów ścigania.

ESOM (Elektroniczny System Odzyskiwania Mienia)

„Przestępstwo nie może się opłacać” – tak, na całym świecie, brzmi podstawowa zasada zwalczania przestępczości.

Systemy prawne Unii Europejskiej przewidują – obok kar grzywny i pozbawienia wolności – również możliwość konfiskaty mienia uzyskanego przez sprawców w wyniku przestępstwa. W trakcie projektów TF 2004 i TF 2005 unijni eksperci wskazywali wciąż na deficyt polskich organów ścigania w tym zakresie

Uwagę skierowano przy tym na program komputerowy opracowany w Niemczech przez Krajowy Urząd Kryminalny w Badenii-Wirtembergii, który prowadzi użytkownika przez gąszcz odpowiednich przepisów karno- i cywilnoprawnych oraz procesowych, a także udziela śledczym wskazówek taktycznych pomagających ujawnić mienie posiadane przez sprawców. . Od listopada 2006 r. do stycznia 2007 r. powstała wstępna koncepcja komponentu I, która uwzględniała m.in. powstanie archiwum odzyskiwania mienia, przeprowadzenie seminariów szkoleniowych oraz podręcznika ds. zwalczania przestępczości ekonomicznej. Podczas spotkania w siedzibie CBA przedstawiciele strony polskiej, niemieckiej i belgijskiej w dniu 24 stycznia 2007 r. kierownictwo CBA zaprosiło do współpracy nad polskim archiwum odzyskiwania mienia przedstawicieli Współ, BPZ PK oraz CBS KGP. W kwietniu 2007 r. został wypracowany projekt porozumienia pomiędzy Szefem CBA, Ministrem SWIA i Sprawiedliwości w sprawie utworzenia elektronicznego systemu odzyskiwania mienia.

Program ten, uwzględniający niemieckie przepisy prawne, w trakcie trwania projektu - przy współpracy jego niemieckich autorów, panów dr Johanna Podolsky’ego i Rolanda Baiera – został dostosowany do polskich uwarunkowań prawnych przez powołaną w tym celu polską grupę projektową.

Ta wewnątrz instytucjonalna grupa złożona z funkcjonariuszy:

- CBA
- Komendy Głównej Policji/ Centralnego Biura Śledczego
- Wyższej Szkoły Policy w Szczycie
- Straży Granicznej
- Ministerstwa Sprawiedliwości/Prokuratury Krajowej /prokuratur niższego szczebla
- Żandarmerii Wojskowej

pracowała z dużym zaangażowaniem i niezwykle profesjonalnie, pragnąc uzyskać jak najlepszy efekt swoich działań.

Wzorowa współpraca w ramach grupy projektowej ESOM pokazała uczestniczącym instytucjom, że ścisła kooperacja pomaga w osiągnięciu wspólnego celu jakim jest zwalczanie korupcji i być może zainspiruje je do podejmowania wspólnych działań również w przyszłości.

ESOM stanowi w rękach polskich organów ścigania środek pozwalający uderzyć sprawców przestępstw w ich najbardziej wrażliwy punkt – w pieniądze.

Moduł Sport – Przedstawienie wyników projektu:

Drugi moduł projektu bliźniaczego poświęcony był polskiemu sportowi i realizowany przy intensywnej współpracy z Ministerstwem Sportu i Turystyki. Głównym celem polsko-niemieckiego partnerstwa na płaszczyźnie administracji było z jednej strony przeszkolenie pracowników samego Ministerstwa, z drugiej zaś dotarcie do kadry kierowniczej związków sportowych w Polsce i uwrażliwienie ich na problematykę korupcji.

W początkowej fazie projektu odbyło się wiele ważnych rozmów z kierownikami, ale i pracownikami poszczególnych wydziałów Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz przedstawicielami wybranych związków sportowych. Rozmawiano również przy okazji krajowych i międzynarodowych konferencji poświęconych sportowi, miała także miejsce intensywna rozmowa z PZPN. W ramach tej szeroko zakrojonej wymiany zdań udało się nakreślić ramy i główne punkty współpracy.

Analiza wyników prowadzonych rozmów pozwoliła na sformułowanie szeregu potrzeb, życzeń i postulatów, które następnie w ramach projektu przełożono na konkretne treści i działania:

- **Przejrzystość** jako najważniejsza zasada relacji międzyludzkich
- Stworzenie obszernego podręcznika „**Sport bez korupcji**“ jako podstawy szeroko zakrojonej kampanii przeciwko korupcji w sporcie
- Polityka małych kroczków powiązana z symbolicznym działaniem Ministerstwa Sportu i Turystyki i związków sportowych
- Przeprowadzenie szkoleń podstawowych dla pracowników Ministerstwa Sportu i Turystyki z dużym naciskiem na aspekty uwrażliwienia na oznaki korupcji. Aspekty te były omawiane w połączeniu z zasadami zapobiegania korupcji – z uwzględnieniem specyfiki sportu.
- Opracowanie **Kodeksu Etyki** dla pracowników Ministerstwa Sportu i Turystyki.
- Przeprowadzenie **szkleń specjalistycznych** dla PZPN i innych drużynowych dyscyplin sportowych – we współpracy z Niemieckim Związkiem Piłki Nożnej.
- Przedstawienie wyników na konferencji końcowej o możliwie szerokim wydźwięku zorganizowanej przy współpracy przedstawicieli polskiego sportu.

Dzięki Mistrzostwom Europy w Piłce Nożnej - EURO 2012 Polska znalazła się w centrum uwagi innych państw europejskich. Konieczna jest zatem intensyfikacja współpracy między środowiskami odpowiedzialnymi za polski sport .

Wszyscy uczestnicy projektu od początku mieli świadomość, że Ministerstwo Sportu i Turystyki jest w stanie samodzielnie doskonale zająć się problemem korupcji we wszystkich związkach sportowych. Polska ma szansę i powinna określić standardy walki z korupcją dla Europy – i to również poza projektami partnerskimi w obszarze administracji.

Wyniki naszego projektu pokazują, że osoby odpowiedzialne za kształt polskiego sportu obrały drogę pozwalającą mieć nadzieję na pozytywny rozwój. Nasz wspólny projekt ma tutaj swój spory wkład.

Podręcznik „Sport bez Korupcji“

Widocznym sygnałem naszych wspólnych starań, wykraczającym znacznie poza sam projekt jest polsko-niemiecki podręcznik „Sport bez Korupcji”.

- Na 270 stronach, w ponad dwudziestu przystępnie napisanych artykułach autorstwa polskich i niemieckich dziennikarzy, socjologów, znawców sportu, a także ekspertów zaangażowanych w realizację projektu, czytelnicy mają możliwość zapoznać się z zagrożeniami i formami występowania korupcji.
- Główny nacisk w publikacji położono jednak na kwestie korupcji w piłce nożnej i innych dyscyplinach drużynowych. Tu do głosu doszli zwłaszcza praktycy z szeregów polskiej i niemieckiej Policji, którzy ze swojej perspektywy opisują i analizują autentyczne przypadki korupcji w sporcie.
- Drugi, obszerny rozdział podręcznika poświęcono zagadnieniom prewencji. Zawiera on wyczerpujące odpowiedzi na często pojawiające się pytania dotyczące rozpoznawania korupcji w różnych jej formach i postępowania z pozyskanymi informacjami, a także zapobiegania korupcji w przyszłości.

Podręcznik wydrukowano w ramach projektu w nakładzie 1200 egzemplarzy. Ministerstwo Sportu i Turystyki zajmie się tym, aby każdy ze związków sportowych – a zwłaszcza jego kadry kierownicze dysponowały wystarczającą liczbą podręczników. Zaleca się poszerzenie kręgu odbiorców tej publikacji!

Na zakończenie konferencji każdy z jej uczestników będzie mógł otrzymać egzemplarz podręcznika z prośbą o jego upowszechnienie.

Okladka podręcznika pozwala na pierwsze wrażenie:

Zamieszczony poniżej spis treści podręcznika „Sport bez korupcji” pokazuje jego zakres tematyczny i uwidacznia silne zorientowanie na kwestie praktyczne:

Spis treści

Przedmowa	7
Mirosław Drzewiecki - Minister Sportu i Turystyki: Wstęp.....	9
Dr Wolfgang Schäuble - Federalny Minister Spraw Wewnętrznych: Wstęp.....	13
I. Rozdział: Wspólnie w Europie	13
Wspólnie w Europie (Urszula Jankowska, Jerzy Eliasz)	15
II. Rozdział: Wprowadzenie w problematykę.....	19
Korupcja - zagrożenie dla współczesnego sportu i jego podstaw materialnych (Sylvia Schenk).....	21
Idealy olimpijskie a korupcja - sport czy biznes (Barbara Karolczak – Biernacka)	28
Kwestia przetrwania (Hans Wilhelm Gäb)	41
Dwa bieguny - sport i towar (Tadeusz Olszański)	52
Korupcja w sporcie - następstwa i przeciwdziałanie im (Andrzej Gaberle)	59
III. Rozdział: Korupcja w piłce nożnej	63
Korupcja w niemieckim sporcie Przypadek Hoyzera - od wybuchu afery do zatrzymań - w świetle materiałów prasowych (Uwe Schmidt)	65
Doświadczenia Wydziału do Walki z Korupcją KWP we Wrocławiu w zwalczaniu korupcji w profesjonalnych zawodach sportowych, na podstawie prowadzonego śledztwa (Zygmunt Skwierawski, Anna Bugła)	79
Trójkąt oszustwa (Oliver Pragal)	89
Emocje na sprzedaż (Jerzy Chromik, Andrzej Strejlau)	98
Zwalczanie korupcji w piłce nożnej (Wolfgang Maennig, Rainer Koch).....	103
IV. Rozdział: Korupcja w sporcie a prasa.....	127
„Lepka bliskość” (Hans Leyendecker)	129
ABC korupcji w dziennikarstwie sportowym (Hans Leyendecker).....	142
Play the Game (Jens Sejer Andersen)	148
V. Rozdział: Sport bez korupcji - możliwości i instrumenty zwalczania i zapobiegania korupcji.....	165
Globalna demokracja specjalna (Jens Weinreich)	167
Szkolenie pracowników i ich uwrażliwianie na zjawisko korupcji jako główny element działań w zakresie eliminowania nieuczciwych zachowań i zwalczania korupcji (Thomas Wurm)	189
Co wnosi i jak wygląda kodeks etyki? (Peter Seele)	202
Kto nie milczy, staje się wolny! (Holger-Michael Arndt)	211
Zapobieganie korupcji w sporcie (Thomas Rütten)	223
Rozpoznać i zwalczyć korupcję (Lothar Mewes)	235
Autorzy	259

Artykuł z podręcznika:

Jedną z autorek podręcznika jest pani Sylvia Schenk, adwokat z Frankfurtu, przewodnicząca Transparency International Niemcy i kierowniczka modułu poświęconego sportowi w naszym projekcie bliźniaczym.

Korzystając ze swych doświadczeń jako były sportowiec wyczynowy i była uczestniczka Igrzysk Olimpijskich niezwykle kompetentnie opisuje skomplikowane powiązania między sportem a korupcją. Przedrukowany poniżej artykuł jej autorstwa wzbudzi z pewnością Państwa zainteresowanie całością publikacji.

Korupcja - zagrożenie dla współczesnego sportu i jego podstaw materialnych

Finansowy wymiar sportu

Igrzyska Olimpijskie w Pekinie w roku 2008 okazały się ogromnym sukcesem i to nie tylko ze względu na liczbę rekordów świata, jakie padły w trakcie zawodów. To wymiar finansowy przedsięwzięcia pozostawił wszystko w cieniu - Międzynarodowy Komitet Olimpijski (MKOl) tylko na sprzedaży praw transmisyjnych zarobił ponad półtora miliarda dolarów. Kolejne dwa miliardy wpłacili sponsorzy. Do tego doliczyć należy wydatki w wysokości prawie 30 miliardów dolarów, jakie Chiny poniosły na organizację Igrzysk i budowę niezbędnej infrastruktury.

Gdzie w grę wchodzi wielkie pieniądze, tam chętnie gości korupcja i inne przestępstwa gospodarcze. Nie dziwi więc, że dużo mówi się o powiązaniach między sportem a korupcją. Temat wywołały nie tylko wysokie sumy, jakimi obraca się w sporcie. Nieprzejrzyste struktury narodowych i międzynarodowych organizacji sportowych, a także powiązania osobiste, źle rozumiana solidarność koleżeńska lub zwykły brak profesjonalizmu u wielu działaczy sportowych stanowią pożywkę dla różnego typu manipulacji i korupcji.

Niewiarygodność sportów olimpijskich

Skandal wokół wyznaczenia Salt Lake City na miejsce Igrzysk Olimpijskich w roku 2002 uruchomił wprawdzie w MKOl po raz pierwszy proces samooczyszczenia, nadzorowany przez nowo powołaną komisję do spraw etyki, jednak zabiegi te nie przyniosły trwałej poprawy niewiarygodnego wizerunku MKOl. Ogłoszony latem 2007 r. wybór rosyjskiego miasta Soczi na miejsce rozegrania Zimowych Igrzysk Olimpijskich w roku 2016 również wzbudził wątpliwości. Władimir Putin, prezydent Rosji, nie zabiegał wcześniej zbyt aktywnie o taką nominację, z kolei inne, lepiej oceniane ośrodki słynące z uprawiania sportów zimowych, nie zostały wzięte pod uwagę. Fakty te do dziś są przyczyną spekulacji.

Przed Igrzyskami w Pekinie doszło do manipulacji w trakcie azjatyckich rozgrywek kwalifikacyjnych do turnieju piłki ręcznej mężczyzn. Jeden z meczów trzeba było powtórzyć, ponieważ sędzia zupełnie jednoznacznie preferował Kuwejt, podejmując decyzje na niekorzyść Korei Południowej. Jak donosiła prasa, w aferę tę zamieszany był prezydent Międzynarodowej Federacji Piłki Ręcznej.

Manipulacje w profesjonalnej piłce nożnej

Nie inaczej sytuacja wygląda w profesjonalnym futbolu. W procesie prowadzonym w związku z bankructwem szwajcarskiego konsorcjum marketingowego ISMM wiosną 2008 r. ujawniono, że firma ta dokonała nielegalnych płatności rzędu milionów franków za prawa do transmisji telewizyjnych meczów. Odkrycie to wywołało nerwową niepewność u wielu działaczy sportowych z różnych krajów, ale też w Międzynarodowej Federacji Piłki Nożnej.

Coraz większą rolę odgrywają nasilające się próby wywierania wpływu na wyniki rozgrywek. Począwszy od skandalu wokół osoby Hoyzera w Niemczech, przez ustawianie meczów we Włoszech, w Belgii, Czechach, Portugalii i wielu innych krajach oraz próby przekupstwa w trakcie rozgrywek Pucharu Narodów Afryki, aż po dramatyczną sytuację w polskiej piłce nożnej - wszędzie tam mamy do czynienia z licznymi działaniami przestępczymi. Rozpowszechnienie zakładów sportowych na skalę światową w internecie spowodowało wytworzenie się nowej „gałęzi biznesu”, która wśród zawodników, sędziów i działaczy sportowych znacznie nasiliła pokusę dodatkowego zarobku, jaki można uzyskać przez zmywy i machlojki.

Światowa walka z korupcją

Opisana powyżej tendencja rozwoju w sporcie przypada na okres, kiedy walka z korupcją stała się ważnym tematem politycznym na całym świecie. W 1997 r. OECD uchwaliła Konwencję o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych. W odpowiedzi wiele krajów uznało przekupstwo zagranicznych funkcjonariuszy publicznych za czyn karalny. W roku 2003 Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło Konwencję przeciwko korupcji, zaś uczestnicy szczytów G8 w latach 2007 i 2008 podkreślili, jak ważne jest ograniczenie korupcji dla ciągłości przyszłej polityki. Niezależnie od tego, czy chodzi o zmiany klimatyczne, głód, handel narkotykami, konflikty zbrojne, czy też o międzynarodowy terroryzm - przearte korupcją struktury administracyjne w poszczególnych krajach ułatwiają przestępcze machinacje i utrudniają eliminację nieprawidłowości.

Korupcja jest jak trucizna z odroczonym terminem działania - wyrządzona szkoda nie daje się stwierdzić od razu, często trzeba wielu lat, żeby ją wykryć. W cieniu pozostają również ofiary, które zwykle zupełnie nie dostrzegają, lub dostrzegają zbyt późno, że się nimi stały.

Żeby jednak korumpować, trzeba mieć na to pieniądze. Kwoty wydawane na korupcję wliczane są więc w ceny produktów lub - jak w przypadku inwestycji budowlanych - „oszczędzane”, co odbija się na jakości i bezpieczeństwie. Na korupcji cierpi zdrowa konkurencja, często kompletnie eliminowana - wybierany jest bowiem nie najlepszy produkt, lecz ten, który przyniesie największą łapówkę. Takim działaniem wyrządza się szkodę przedsiębiorstwom, klientom albo ogółowi społeczeństwa, nie wspominając już o konsekwencji w postaci nadwątlenia moralności w poszczególnych sferach życia czy nawet na płaszczyźnie całego kraju. Degrengolada moralna nieodłącznie towarzyszy powiązaniom korupcyjnym opartym o strach, groźby i brak odwagi cywilnej. Gdzie dominuje korupcja, tam destabilizuje się polityka i gospodarka, a to odstrasza inwestorów.

Dlatego też walka z korupcją jest warunkiem demokratycznego rozwoju i stabilnej gospodarki. Unia Europejska dostrzegła tę zależność i nadała zwalczaniu tego zjawiska wartość priorytetową, oczekując przy tym od krajów członkowskich i kandydujących podjęcia odpowiednich działań w tym kierunku.

Potrzeba skutecznych działań w sporcie

Wobec zaistniałych faktów sport ma wszelkie powody ku temu, aby zająć się tą problematyką. Wszak Ruch Olimpijski chce widzieć w sporcie „wychowawczą wartość dobrego przykładu”, zasadzać się na „poszanowaniu fundamentalnych i uniwersalnych zasad etycznych” i mieć swój „wkład w budowę lepszego, bo opartego o pokój świata” (Karta Olimpijska, Fundamentalne Zasady Olimpizmu nr 2 i 6). Nie można dopuścić, aby rzeczywistość zbyt daleko odbiegała od pierwotnych założeń.

Prezes MKOl Jacques Rogge już w maju 2006 r. stwierdził, że współczesnemu sportowi zagraża przede wszystkim komercjalizacja, przemoc, doping, korupcja i ryzyko utraty zdrowia, na jakie narażone są osoby aktywne.

Przy tym niebagatelne znaczenie ma jeszcze inny aspekt - materialna wartość sportu dla ogółu, a tym samym dla stacji telewizyjnych wywodzi się z jednej strony z napięcia, emocji wokół wyników rozgrywek sportowych, z drugiej strony z przekazu pozytywnego wizerunku, jakiego można spodziewać się po danym wydarzeniu sportowym, konkretnym sportowcu lub drużynie.

Jeśli bowiem wyniki zawodów sportowych poddawane będą w wątpliwość z powodu manipulacji, rosnąć będzie nieufność wśród publiczności, która pewnego dnia zupełnie straci zainteresowanie nimi. Wydarzenia sportowe z korupcją w tle nie zapewnią takiego pozytywnego przekazu wizerunku. Kolarstwo jest najlepszym i aktualnym przykładem na to, jak szybko nadawcy telewizyjni i sponsorzy tracą zainteresowanie daną dyscypliną sportową. Skandale dopingowe ostatnich lat odstraszyły publiczność, co spowodowało spadek oglądalności. W efekcie wiele wyścigów rowerowych nie odbyło się, a wszystko to negatywnie wpłynęło na kondycję profesjonalnych drużyn kolarskich.

Nieprzewidywalność rezultatów oraz pozytywny wizerunek stanowi, przede wszystkim dla sportu, istotny instrument marketingowy. To właśnie sport najbardziej musi dbać o przejrzystość swoich poczyną, zwłaszcza gdy na całym świecie coraz dobitniej słychać żądania uczciwości w postępowaniu i odpowiedzialności za swoje czyny. Doping i korupcja to często dwie strony tego samego medalu. Oba

zjawiska żerują na niejasnych strukturach, finansowej zależności wielu osób i braku konsekwencji w zwalczaniu tych procederów.

Nawet jeśli (jeszcze) dziś nie odzwierciedla się to we wpływach finansowych, sport (olimpijski) może nie tylko przestać pełnić rolę wzorca - grozi mu również utrata materialnej wartości, jaką przedstawia dla sponsorów i mediów.

Dlatego też elity polityczne, a także administracja i organizacje sportowe muszą szczególnie dbać o to, aby sport był czysty.

Przyczyny i formy korupcji w sporcie

Korupcja w sporcie występuje w wielu różnorodnych formach. Typowe przykłady to manipulowanie wynikami i niedopuszczalne wywieranie wpływu na przydzielanie organizacji wielkich imprez sportowych. Ponadto do obszarów zagrożonych korupcją należą również nominacje i wybory na urzędy związane ze sportem, transfery zawodników, sprzedaż praw transmisyjnych i marketingowych, udzielanie zamówień - zwłaszcza przy inwestycjach budowlanych, a także dotowanie sportu.

Przyczyny szczególnej podatności sportu na korupcję tkwią w jego obecnej specyfice.

Olbrzymia siła oddziaływania sportu wyczynowego na społeczeństwo powoduje tworzenie się ścisłych powiązań między sportem, polityką i gospodarką - szczególnie dotyczy to piłki nożnej. Powstające konflikty interesów nie są ujawniane, niejasne są kwestie odpowiedzialności osobistej. Coraz silniej rysuje się uzależnienie jednostek od piastowanych stanowisk i związanych z nimi przywilejów. Ani narodowe, ani międzynarodowe związki sportowe nie reprezentują kultury demokratycznej, brakuje im zwłaszcza przejrzystości w sprawach finansowych i personalnych. Skąd pochodzą pieniądze, jak wysokie są wpływy i na podstawie jakich kryteriów podejmowane są konkretne decyzje - wszystkie te informacje zwykle pozostają nieznane opinii publicznej. Anonimowe, podejmowane gremialnie na zasadzie konsensusu decyzje zdejmują odpowiedzialność z konkretnych osób. Nikt nie sprawuje nad tym kontroli lub jest ona niedostateczna, ponieważ olbrzymia większość zainteresowanych jest niedoinformowana, a osoby pełniące swoje funkcje honorowo w wielu przypadkach są przeciążone czasem i merytorycznie niezdolne, aby dogłębnie zająć się tematem. MKOl, założony przed ponad stu laty jako związek osobistości, także dziś sam decyduje o wyborze swoich członków, nie dopuszczając do swojego grona myślących inaczej, ludzi z nowymi pomysłami. Brak różnorodności stanowi również o braku demokratycznej legitymacji jego działań. Za anachronizm trzeba uznać fakt, że w tak potężnej i bogatej organizacji nie funkcjonuje osobowa odpowiedzialność. Tylko zasadnicza reforma struktur, a także wprowadzenie zasady przejrzystości i zera tolerancji dla dopingu i korupcji mogą pomóc MKOl umocnić swoją pozycję na arenie światowej polityki i odegrać wiodącą rolę w rozwiązywaniu trudnych kwestii etycznych.

W przypadku organizacji sportowych ważne jest, aby najpierw uświadomiły sobie wagę problematyki korupcji, a przede wszystkim dostrzegły jej niszczyielską siłę. Przecież czasami dochodzi do manipulacji w imię opacznie pojętej koleżeńskości czy nadmiernej identyfikacji ze sportem - nawet czyny karalne popełniane „dla mojego związku” czy „dla mojego sportu” raptem wydają się całkowicie usprawiedliwione. Szczególnie sprawnie funkcjonuje to w środowiskach, w których zwykle nie przywiązuje się zbytnej wagi do prawidłowości działań, a cele sportowe stawiane są ponad wszystkim. A jednak każdy, kto podejmuje decyzje w sporcie, musi wiedzieć, że kto dopuszcza korupcję (a także stosowanie dopingu), kto przemyka na to oko lub nawet sam podejmuje działania w tym kierunku, w perspektywie szkodzi sportowi.

Polska i EURO 2012 - na cenzurowanym

Po przyznaniu przez FIFA organizacji EURO 2012 Polsce i Ukrainie oba te kraje przez następne cztery lata znajdą się w polu zainteresowania nie tylko lubiącej sport opinii publicznej. Wzmoczona uwaga ukierunkowana na sport i kwestie korupcji wiąże się ze szczególną odpowiedzialnością, ale i stanowi olbrzymią szansę. Skandal korupcyjny w trakcie przygotowań do takiego wydarzenia sportowego z pewnością odbiłby się echem na całym świecie i zniweczył pokładane w EURO 2012 nadzieje na poprawę wizerunku sportu. Jeśli jednak uda się wypracować - może nawet nowatorskie - metody i narzędzia do zwalczania korupcji w sporcie i działania te uczynić priorytetowymi, być może Polska

miałaby szansę jasnego określenia kierunków postępowania i wzmocnienia swoich wpływów międzynarodowych. Jednocześnie byłby to wyraźny sygnał dla inwestorów, świadczący o stabilności kraju. Polska piłka nożna powinna skoncentrować swe działania na tym, aby uwolnić się od negatywnego wizerunku ostatnich lat i stać się wręcz wysokiej jakości produktem, który przyciągnie poważnych sponsorów i zachwyci wszystkie warstwy społeczne.
Byłaby to wielka wygrana, nie tylko dla samego sportu.

Seminaria i zajęcia dla szkoleniowców:

W trakcie ponad piętnastu **seminariów** udało się przeszkolić sporą część pracowników Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz ponad 200 przedstawicieli kadry kierowniczej polskich związków sportowych.

Ponadto dwa seminaria poświęcone były opracowaniu **Kodeksu Etyki** dla polskiego Ministerstwa Sportu i Turystyki przez jego pracowników. Ministerstwo dysponuje wynikiem pracy seminarzystów i przygotowuje wdrożenie zasad opracowanych przez swoich przedstawicieli. Ministerstwo Sportu i Turystyki byłoby w Europie pierwszym ministerstwem zajmującym się obszarem sportu, które samo zobowiązało się do przestrzegania zapisów tego typu kodeksu.

Szczególnie owocna w ramach II modułu projektu bliźniaczego okazała się miejscowość Spała. W tamtejszym Ośrodku Przygotowań Olimpijskich przeprowadzono dwa dodatkowe szkolenia. Wspólnie z polskimi trenerami dyscyplin sportów zimowych zorganizowano również konferencję. Udało się także zrealizować seminarium, w którym wzięło udział około 150 audytorów polskich związków sportowych.

Obok istotnych odpowiedzi na pytania o oznaki korupcji, traktowanie pracowników zatrudnionych w obszarach zagrożonych korupcją, a także o właściwe zachowanie kadry kierowniczej jako podstawę zapobiegania korupcji, w ramach przeprowadzonych seminariów zajmowano się przede wszystkim **uwrażliwianiem ich uczestników** na jej formy występowania i zagrożenia, jakie ze sobą niesie.

Wspólnie z ekspertami z Niemieckiego Związku Urzędników Państwowych /DBB/ i dzięki opracowanej przez Akademię DBB metody szkoleniowej opartej o rozwiązywanie przypadków niejednoznacznych etycznie udało się wypracować trwałe efekty szkoleniowe. Poniżej pokrótce przedstawiono metodę uwrażliwiania na możliwość zaistnienia korupcji poprzez ćwiczenia w rozwiązywaniu dylematów etycznych.

Ćwiczenia w rozwiązywaniu dylematów etycznych:

Uwrażliwianie pracowników na symptomy korupcji nie polega na informowaniu o niebezpieczeństwie przez okólnik, który trzeba podpisać, a taka właśnie jest praktyka wielu urzędów i instytucji sektora publicznego,. Doświadczenie pokazuje, że adresaci nie przywiązują na dłuższą metę uwagi do takiego przekazu. Nie buduje się w ten sposób świadomości istnienia problemu. Dobre rezultaty można osiągnąć jedynie w wyniku zastosowania niekonwencjonalnych metod przekazywania treści antykorupcyjnych.

Podczas seminariów prowadzonych przez wykładowców Akademii dbb ich uczestnicy pracują w małych grupach nad rozwiązaniem zadań, którymi są sytuacje dylematów etycznych, takie, które trudno jednoznacznie ocenić. Pierwszy z zaprezentowanych przykładów przedstawia klasyczną sytuację z dziedziny składania zamówień:

Jako pracownik administracji publicznej dowiadują się Państwo pewnego dnia, że żona kolegi odpowiedzialnego za składanie zamówień jest zatrudniona w przedsiębiorstwie, które otrzymało ostatnio bardzo duże zlecenie na dostawę dla naszej instytucji. Co robią Państwo w takiej sytuacji?

1. Rozmawiam z tym pracownikiem i pytam go o okoliczności sprawy.
2. Nie podejmuję żadnych działań, zakładając (na korzyść mojego kolegi), że chodzi o zwykły przypadek.
3. Zgłaszam sprawę szefowi, pozostawiając jego decyzji, co należy w tej sprawie zrobić.
4. Pytam w firmie realizującej zamówienie, czy nie mają przypadkiem wolnego miejsca pracy dla mojej bezrobotnej partnerki życiowej.

Drugi przykład ilustruje częstą w życiu codziennym sytuację przyjęcia prezentu:

Jako reprezentant administracji publicznej zostałem swego czasu zaproszony na konferencję w charakterze mówcy. Na koniec organizatorzy poprosili wszystkich prelegentów o wejście na scenę, gdzie każdemu z nich został wręczony zapakowany prezent (upominek) w podziękowaniu za wygłoszony referat. Jak mam się zachować?

1. Dziękuję za miły gest.
2. Grzecznie odmawiam przyjęcia prezentu.
3. Przekazuję prezent organizacji charytatywnej.

Uczestnicy seminarium muszą wspólnie, jako grupa, zdecydować się na jedną odpowiedź, co - jak pokazuje doświadczenie - prowadzi do bardzo intensywnej wymiany argumentów za i przeciw dla poszczególnych wariantów. Tym samym osiągnięty zostaje główny cel szczegółowego omawiania zaprezentowanego dylematu. Dodatkowe wgłębienie się w problematykę następuje podczas prezentacji zadania wraz z preferowanym rozwiązaniem, którego trzeba niejednokrotnie bronić na forum wszystkich uczestników szkolenia. Znalezione rozwiązanie oceniane jest następnie przez pozostałe grupy (w przyjętej skali punktowej) z punktu widzenia

- osoby / strony, której sprawa dotyczy (kolegi, organizatora konferencji),
- opinii publicznej, zainteresowanej zwalczaniem przejawów korupcji.

Idealną sytuacją jest rozważanie przez uczestników szkolenia dylematów i poszukiwanie wyjścia z trudnych sytuacji przy uwzględnieniu omówionych wcześniej aspektów. Zasadnicza korzyść pojawia się jednak dopiero w momencie, w którym słuchacze zaczynają identyfikować zaprezentowane dylematy z sytuacjami z własnego życia zawodowego.

Przedstawione metody uwrażliwiania na zjawisko korupcji mogą jednocześnie posłużyć do opracowania (szczegółowej) analizy zagrożeń, która pozwoli ocenić zakres zmian, jakie trzeba wprowadzić w strukturze organizacyjnej, procesach roboczych i wewnętrznych regulaminach. Wszystkie pomysły powinny zostać zebrane w jedną ogólną koncepcję zwalczania zjawisk korupcyjnych, która nie może być statyczna - wprost przeciwnie, powinna podlegać dynamicznej ewaluacji. W trakcie szkolenia prezentowane są klasyczne elementy takiej koncepcji, co ma ułatwić jej implementację w instytucjach i urzędach administracji publicznej

